

ПИТАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

УДК 342.7+342.95

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-8-14

Лариса НАЛИВАЙКО[©]

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

(Дніпропетровський державний університет

внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ НА БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ЖИТТЯ

Сформульовано визначення поняття «адміністративно-правове забезпечення прав дитини на безпечні умови життя» та висвітлено його зміст. На підставі наукового аналізу наголошено, що під адміністративно-правовим забезпеченням прав дитини на безпечні умови життя слід розуміти врегульовану нормами адміністративного права діяльність уповноважених суб'єктів, спрямовану на здійснення та гарантування прав дитини на безпечні умови життя, та створення необхідних безпекових умов і гарантій їх реалізації.

Обґрунтовується, що адміністративно-правове забезпечення прав дитини – це системне утворення, що складається з таких взаємодіючих елементів, як: об'єкт адміністративно-правового забезпечення; суб'єкти адміністративно-правового забезпечення; норми адміністративного права; інструменти діяльності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення. Інструментами адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя є засоби (форми, методи, акти тощо), що реалізуються уповноваженими суб'єктами у межах наданих повноважень та за встановленою адміністративною процедурою і спрямовані на реалізацію завдань та функцій із забезпечення прав дитини на безпечні умови життя.

Ключові слова: *забезпечення, адміністративно-правове забезпечення, права дитини, безпека, безпечні умови життя, права дитини на безпечні умови життя, реалізація.*

Постановка проблеми. Забезпечення безпечних умов життя дітей є важливим напрямом діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Важливість цього питання також знаходить своє відображення у діяльності інститутів громадянського суспільства та інших суб'єктів. Воно актуалізується, безспірно, під час війни, що зараз триває в Україні. Адже державні органи та органи місцевого самоврядування функціонують в особливих умовах, долаючи загрози і виклики, пов'язані з необхідністю створення безпекових умов як для цивільного населення, так і для більш вразливої його категорії – дітей. Тому не викликає сумніву важливість наукового вивчення проблем адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя. У цьому контексті постає необхідність у науковому осмисленні та вивченні змісту такого поняття, як адміністративно-правове забезпечення прав дитини на безпечні умови життя, складових елементів цього поняття та механізму їх втілення у життя.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблеми прав дитини на безпечні умови життя привертала і зараз привертають увагу науковців, педагогів, громадських діячів, правозахисників тощо. У юридичній науці питання адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя розглядалися здебільшого через призму ювенальної юстиції, профілактики правопорушень серед неповнолітніх тощо. Зокрема, вказана проблематика тією чи

© Л. Наливайко, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7696-4223>

larysa-nalyvaiko@ukr.net

іншою мірою висвітлювалася такими вченими, як М. Бакаїм [1], В. Ватрас [2], І. Волкова [3], І. Іщенко [4], Л. Красицька [5], О. Крукевич [6], В. Мироненко [7], О. Навроцький [8], Ю. Трестер [9] та ін. Проте питання змісту адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя потребують додаткового осмислення та вивчення, адже науковцями вони розглядалися фрагментарно.

Метою статті є з'ясування сутності поняття адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя та його складових.

Виклад основного матеріалу. Для визначення змісту поняття адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя потрібно розібратися з такими категоріями, як «забезпечення», «правове забезпечення», «адміністративно-правове забезпечення», котрі у юридичній науці трактуються по-різному.

В теорії права під правовим забезпеченням розуміють здійснюване державою за допомогою правових норм, приписів і сукупності засобів упорядкування суспільних відносин їх юридичне закріплення, охорону, реалізацію і розвиток [10, с. 392]. У цьому контексті правове забезпечення пов'язане зі впливом права на життя та поведінку суб'єктів. Однак у цілому, зважаючи на дослідження правового забезпечення, науковці здебільшого пов'язують цей термін із діяльністю уповноважених суб'єктів у різних сферах суспільного життя, спрямованою на упорядкування суспільних відносин. Зокрема, В. Бойко зазначає, що правове забезпечення – це регламентована та передбачена законодавством діяльність держави, що спрямована на реалізацію прав, свобод та законних інтересів її громадян [11].

У цілому погоджуємося з таким твердженням стосовно того, що правове забезпечення являє собою врегульовану нормами права діяльність публічної влади з упорядкування, регулювання, захисту та охорони певних сфер суспільних відносин, де відповідні суб'єкти мають свої повноваження.

Стосовно поняття «адміністративно-правове забезпечення» зазначимо, що представники науки адміністративного права формулюють його, виходячи з вузькоспеціалізованих питань.

Поряд із цим підтримуємо О. Гумінного та Є. Пряхіна, які розглядають поняття адміністративно-правового забезпечення у широкому та вузькому контекстах. У широкому розумінні адміністративно-правове забезпечення – це упорядкування суспільних відносин уповноваженими на те державою органами, їх юридичне закріплення за допомогою правових норм, охорона, реалізація і розвиток. Вузьке визначення адміністративно-правового забезпечення буде змінюватися залежно від того, про які саме суспільні відносини буде вестися мова [12].

З урахуванням вищенаведеного, термін «адміністративно-правове забезпечення прав дитини на безпечні умови життя» слід розглядати у вузькому розумінні більш широкого поняття – «адміністративно-правове забезпечення». Отже, на нашу думку, адміністративно-правове забезпечення прав дитини на безпечні умови життя являє собою врегульовану нормами адміністративного права діяльність суб'єктів забезпечення прав дитини на безпечні умови життя щодо адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у цій сфері, реалізації, охорони та захисту прав дитини на безпечні умови життя, а також гарантування здійснення дітьми своїх прав та інтересів і створення необхідних безпекових умов.

Однак адміністративно-правове забезпечення не є сталою категорією. Для того, щоб адміністративно-правове забезпечення відбулося, мають бути створені спеціальні умови. Мова йде про те, що адміністративно-правове забезпечення є складною конструкцією і містить у собі систему елементів, засобів, а втілення у життя, реалізація цих елементів відбувається завдяки механізму адміністративно-правового забезпечення.

Тому, на наш погляд, адміністративно-правове забезпечення прав дитини на безпечні умови життя реалізується завдяки системі засобів регулювання суб'єктів публічної влади та їхнього впливу на систему суспільних відносин, що створюють загрози прав дитини на безпечні умови життя.

У науці адміністративного права щодо елементів поняття адміністративно-правового забезпечення визначають різні складові. Наприклад, такі як: об'єкт, суб'єкт, норми адміністративного права, адміністративно-правові відносини та їхній зміст, гарантії, заходи, засоби, форми, методи адміністративно-правового забезпечення [12, с. 50]; норми адміністративного права; джерела адміністративного права; форми й методи діяльності публічної адміністрації щодо захисту права й адміністративні процедури в цій сфері [13, с.

96–97]; норми адміністративного права, включно з нормативними актами відомств, адміністративно-правові відносини управлінського та службового характеру; практична діяльність апаратів, служб та окремих працівників і правозастосовні акти [14, с. 271]. До основних елементів адміністративно-правового забезпечення інші вчені відносять: 1) об'єкт адміністративно-правового забезпечення; 2) суб'єкт адміністративно-правового забезпечення; 3) норми права (норми адміністративного права); 4) адміністративно-правові відносини та їхній зміст; 5) гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правового забезпечення [19].

На нашу думку, безпекова сфера суспільних відносин, пов'язаних із забезпеченням прав дитини, повинна мати об'єкт адміністративно-правового забезпечення, котрим є безпека дитини та безпекове середовище – його держава має не тільки створити, але й забезпечити існування дитини у такий спосіб, щоб максимально було надано можливість здійснювати і реалізовувати дітьми їхні права, свободи та інтереси.

Наступним елементом є суб'єкти адміністративно-правового забезпечення, до яких, на нашу думку, належать органи публічної влади та спеціально створені суб'єкти, що є складовими цих органів і мають спеціальні повноваження здійснювати заходи із забезпечення прав дітей на безпечні умови життя. До таких суб'єктів також можна віднести інститути громадянського суспільства, міжнародні організації, окремих громадян, які здійснюють діяльність, пов'язану із забезпеченням і реалізацією прав дитини на безпечні умови життя.

Наступним елементом адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя є норми адміністративного права, що регулюють відповідну сферу суспільних відносин, а саме визначають повноваження суб'єктів адміністративного права, регулюють права дитини на безпечні умови життя та гарантії їх реалізації. І останнім елементом вказаного механізму слід вважати інструменти діяльності уповноважених суб'єктів адміністративного правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя.

Прибічники нової школи адміністративного права (І. Патерило, Р. Мельник, В. Бевзенко) у своїх дослідженнях висвітлюють зміст такого поняття, як інструменти діяльності публічної адміністрації. Тож слід зазначити, що одними із перших, хто ввів у науці адміністративного права вказаний термін, були В. Бевзенко та Р. Мельник. На думку цих дослідників, інструменти діяльності публічної адміністрації – це нормативні акти публічної адміністрації, адміністративні акти, адміністративні договори [15, с. 253–296]. Наприклад, К. Примаков під інструментами діяльності публічної адміністрації розуміє зовнішній прояв однорідних за своїм характером та змістом груп адміністративно-правових дій публічної адміністрації, що реалізуються у визначених у законодавстві формах, у межах повноважень відповідних суб'єктів, за встановленою процедурою з метою реалізації завдань та функцій публічної адміністрації, забезпечення прав, свобод та інтересів осіб у сфері публічно-правових відносин [16, с. 189].

Отже, інструментами адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя є засоби (форми, методи, акти тощо), що реалізуються уповноваженими суб'єктами у межах наданих повноважень, за встановленою адміністративною процедурою і спрямовані на реалізацію завдань та функцій із забезпечення прав дитини на безпечні умови життя.

Як уже зазначалося вище, втілення завдань та функцій уповноважених суб'єктів адміністративно-правового забезпечення прав дитини на безпечні умови життя відбувається завдяки відповідному механізму, котрий слід розглядати як єдність елементів, функціонування яких у своїй взаємодії дозволяє досягти мети – забезпечити в державі права дитини на безпечні умови життя.

Поняття «механізм адміністративно-правового забезпечення» для науки адміністративного права не є новим. Серед учених-адміністративістів відсутнє єдине розуміння як самого поняття, так і складових елементів такого механізму. З цього приводу хотілося б зазначити, що як поняття механізму адміністративно-правового забезпечення, так і його змістовні елементи напряму залежать від кола суспільних відносин, щодо яких відбувається власне забезпечення, а також від завдань та мети адміністративно-правового регулювання сфери відповідних відносин.

Наприклад, у дослідженнях захисту прав людини адміністративно-правовими засобами під механізмом адміністративно-правового регулювання розуміють систему засобів, що є елементами, складовими впливу цієї галузі права на суспільні відносини та

встановлювані її нормами гарантії реалізації таких прав [17, с. 91]. Н. Коломоєць розглядає механізм захисту прав дитини як єдність суб'єктів адміністративно-правового захисту прав дитини, дії яких скоординовано у визначеному напрямі; єдність відповідних засобів адміністративно-правового впливу та юридичних гарантій, що забезпечують реалізацію та захист прав дитини [18, с. 48].

Досліджуючи механізм захисту прав дитини, І. Волкова виокремлює нормативну, інституційну та реалізаційну (процедурну) складові, а саме: а) правові норми, що визначають умови й порядок застосування інструментів публічного адміністрування для захисту прав дітей; б) інституційну систему захисту прав дітей, що сформована з уповноважених суб'єктів, наділених повноваженнями щодо створення належних умов для гарантування й охорони прав дітей; в) адміністративні процедури, у межах яких реалізується захист прав дітей [19, с. 68].

Погоджуємося із наведеною структурою елементів вказаного механізму захисту прав дитини, однак вважаємо, що серед них відсутні такі складові, як організаційна, що, у свою чергу, містить у собі також інституційну, та фінансово-економічна, без якої неможливо забезпечити функціонування інших складових елементів запропонованого механізму.

Першим елементом механізму адміністративно-правового забезпечення прав дитини слід вважати організаційну складову, що охоплює суб'єктів адміністративно-правового забезпечення, а також урегульовані нормами адміністративного права заходи, процедури, форми та методи діяльності публічної влади, інших уповноважених суб'єктів із реалізації державної політики у сфері забезпечення прав дитини на безпечні умови життя, зі здійснення охорони та захисту вказаних прав.

Нормативна складова зазначеного механізму спрямована, з одного боку, на забезпечення адміністративно-правового регулювання діяльності уповноважених суб'єктів, а з іншого – на забезпечення правових основ реалізації прав дитини на безпечні умови життя.

Фінансово-економічна складова охоплює систему фінансових, технічних, інформаційних та інших ресурсів, що спрямовані на створення матеріально-технічної і фінансової основ діяльності уповноважених суб'єктів, соціальної підтримки і соціального захисту прав дітей тощо.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене, під адміністративно-правовим забезпеченням прав дитини на безпечні умови життя слід розуміти врегульовану нормами адміністративного права діяльність уповноважених суб'єктів, спрямовану на здійснення та гарантування прав дитини на безпечні умови життя, та створення необхідних безпекових умов і гарантій їх реалізації. Адміністративно-правове забезпечення прав дитини являє собою системне утворення, що складається з таких взаємодіючих елементів, як: об'єкт адміністративно-правового забезпечення; суб'єкти адміністративно-правового забезпечення; норми адміністративного права; інструменти діяльності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення. Адміністративно-правове забезпечення прав дитини на безпечні умови життя здійснюється завдяки відповідному адміністративно-правовому механізму, що є комплексом правових, організаційних та фінансово-економічних заходів, котрі слугують інструментами втілення уповноваженими суб'єктами мети адміністративно-правового регулювання, реалізації прав дитини на безпечні умови життя, здійснення охорони і захисту відповідної сфери суспільних відносин. При цьому складовим підвидом вказаного механізму є механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації дитиною права на безпечні умови життя, котрий потребує подальших наукових досліджень і вивчення.

Список використаних джерел

1. Бакаїм М. В. Адміністративно-правова характеристика діяльності суб'єктів запобігання та протидії правопорушенням у сімейно-побутовій сфері : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2021. 220 с.
2. Ватрас В. А. Батьки та діти як суб'єкти сімейних правовідносин. *Університетські наукові записки*. 2008, № 4 (28), с. 145-150.
3. Волкова І. І. Захист прав дітей: адміністративний аспект. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2021. № 5(41). Р. 112–121.
4. Іщенко І. В. Адміністративна відповідальність як засіб ювенальної превенції. *Правова держава*, 2018 р. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/132857/137212>.
5. Красицька Л. В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Національна академія прокуратури України.

Київ, 2015. 49 с.

6. Крукевич О. М. Здійснення правосуддя щодо неповнолітніх у країнах романо-германського та англо-американського типів правових систем. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2014. № 4 (51). С. 143-148.

7. Мироненко В. П. Відповідальність батьків за неналежне виховання дітей за сімейним та цивільним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ 2000. 193 с.

8. Навроцький О. О. Ювенальна юстиція в системі чинників забезпечення безпеки, прав і свобод дітей: зарубіжний досвід. *Сучасна міжнародна безпека: виклики глобалізації: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 берез. 2018 р.)*. Харків : Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2018. С. 73-75.

9. Трестер Ю. О. Державні механізми забезпечення безпеки дитини в Україні: організаційно-правовий аспект : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. Київ, 2018. 205 с.

10. Лазур Я. В. Поняття, сутність та елементи адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян у державному управлінні. *Форум права*. 2009. № 3. С. 392-398.

11. Бойко В. Поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення ефективності функціонування судової влади в Україні. URL. <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/1/18.pdf>.

12. Гумін О. М., Пряхін Є. В. Адміністративно-правове забезпечення: поняття та структура. *Наше право*. 2014, № 4. С. 46–50.

13. Руснак Л. М. Адміністративно-правове забезпечення права на охорону здоров'я в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / НДІ публічного права. Київ, 2016. 207 с.

14. Решетнік А. Р. Деякі особливості механізму адміністративно-правового регулювання діяльності державного службовця в судовій установі. *Форум права*. 2015. № 1. С. 269–274.

15. Мельник Р. С., Бевзенко В. М. Загальне адміністративне право : навч. посібник / за заг. ред. Р. С. Мельника. Київ : Ваіте, 2014. 376 с.

16. Примаков К. Сучасні підходи до розуміння інструментів діяльності публічної адміністрації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4. С. 188-193.

17. Ієрусалімова І. О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Національний транспортний університет. Київ, 2006. 288 с.

18. Коломоєць Н. В. Механізм адміністративно-правового захисту прав дитини в Україні. *Приватне і публічне право*. № 4/2008. С.45-49

19. Волкова І. І. Адміністративно-правовий механізм захисту прав дітей : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2021. 186 с.

Надійшла до редакції 18.05.2023

References

1. Bakayim, M. V. (2021) Administratyvno-pravova kharakterystyka diyal'nosti sub'yektiv zapobihannya ta protydiy pravoporushennyam u simeyno-pobutoviy sferi [Administrative and legal characteristics of activities of subjects of prevention and counteraction of offenses in the family and household sphere] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Zaporiz'kyy natsional'nyy universytet. Zaporizhzhya, 220 p. [in Ukr.].

2. Vstras, V. A. (2008) Bat'ky ta dity yak sub'yekty simeynykh pravovidnosyn [Parents and children as subjects of family legal relations]. *Universytets'ki naukovy zapysky*. № 4 (28), pp. 145-150. [in Ukr.].

3. Volkova, I. I. (2021) Zakhyst prav ditey: administratyvnyy aspekt [Protection of children's rights: administrative aspect]. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. № 5(41), pp. 112–121. [in Ukr.].

4. Ishchenko, I. V. (2018) Administratyvna vidpovidal'nist' yak zasib yuvenal'noyi preventsiyi [Administrative responsibility as a means of juvenile prevention]. *Pravova derzhava*. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/132857/137212>. [in Ukr.].

5. Krasys'tka, L. V. (2015) Problemy zdiysnennya ta zakhystu osobystykh ta maynovykh prav bat'kiv i ditey [Problems of implementation and protection of personal and property rights of parents and children] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.03 / Natsional'na akademiya prokuratury Ukrayiny. Kyiv, 49 p. [in Ukr.].

6. Krukevych, O. M. (2014) Zdiysnennya pravosudnya shchodo nepovnitnikh u krayinakh romano-hermans'koho ta anhlo-amerykans'koho typiv pravovykh system [Administration of justice for minors in the countries of the Romano-Germanic and Anglo-American types of legal systems]. *Problemy pravoznavstva ta pravookhoronnoyi diyal'nosti*. № 4 (51), pp. 143-148. [in Ukr.].

7. Myronenko, V. P. (2000) Vidpovidal'nist' bat'kiv za nenalezhne vykhovannya ditey za simeynym ta tsyvil'nym zakonodavstvom Ukrayiny [Responsibility of parents for improper upbringing of children under the family and civil legislation of Ukraine] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03 / Kyiv's'kyy natsional'nyy un-t im. Tarasa Shevchenka. Kyiv. 193 p. [in Ukr.].

8. Navrots'kyy, O. O. (2018) Yuvenal'na yustytziya v systemi chynnykh zabezpechennya bezpeky, prav i svobod ditey: zarubizhnyy dosvid [Juvenile justice in the system of factors ensuring the

safety, rights and freedoms of children: foreign experience]. *Suchasna mizhnarodna bezpeka: vyklyky hlobalizatsiyi : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 29 berez. 2018 r.)*. Kharkiv : Kharkivskyy natsional'nyy universytet im. V. N. Karazina, pp. 73-75. [in Ukr.].

9. Trester, Yu. O. (2018) Derzhavni mekhanizmy zabezpechennya bezpeky dytyny v Ukraini: orhanizatsiyno-pravovyy aspekt [State mechanisms for ensuring child safety in Ukraine: organizational and legal aspect] : dys. ... kand. nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy. Kyiv, 205 p. [in Ukr.].

10. Lazur, Ya. V. (2009) Ponyattya, sutnist' ta elementy administratyvno-pravovoho mekhanizmu zabezpechennya prav i svobod hromadyan u derzhavnomu upravlinni [The concept, essence and elements of the administrative-legal mechanism for ensuring the rights and freedoms of citizens in state administration]. *Forum prava*. № 3, pp. 392-398. [in Ukr.].

11. Boyko, V. Ponyattya ta zmist administratyvno-pravovoho zabezpechennya efektyvnosti funktsionuvannya sudovoyi vlady v Ukraini [The concept and content of administrative and legal support for the effectiveness of the functioning of the judiciary in Ukraine]. URL. <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/1/18.pdf>. [in Ukr.].

12. Humin, O. M., Pryakhin, Ye. V. (2014) Administratyvno-pravove zabezpechennya: ponyattya ta struktura [Administrative and legal support: concept and structure]. *Nashe pravo*, № 4, pp. 46-50. [in Ukr.].

13. Rusnak, L. M. (2016) Administratyvno-pravove zabezpechennya prava na okhoronu zdorov'ya v Ukraini [Administrative and legal provision of the right to health care in Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / NDI publichnoho prava. Kyiv, 207 p. [in Ukr.].

14. Reshetnik, A. R. (2015) Deyaki osoblyvosti mekhanizmu administratyvno-pravovoho rehulyuvannya diyal'nosti derzhavnoho sluzhbovtsya v sudoviy ustanovi [Some features of the mechanism of administrative and legal regulation of civil servant activity in a judicial instituti]. *Forum prava*. № 1, pp. 269-274. [in Ukr.].

15. Mel'nyk, R. S., Bevzenko, V. M. (2014) Zahal'ne administratyvne pravo [General administrative law] : navch. posibnyk / za zah. red. R. S. Mel'nyka. Kyiv : Vaite, 376 p. [in Ukr.].

16. Prymakov, K. (2022) Suchasni pidkhody do rozumynnya instrumentiv diyal'nosti publichnoyi administratsiyi [Modern approaches to understanding the tools of public administration]. *Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4, pp. 188-193. [in Ukr.].

17. Iyerusalimova, I. O. (2006) Mekhanizm administratyvno-pravovoho zabezpechennya prav i svobod lyudyny ta hromadyanyna [The mechanism of administrative and legal protection of human and citizen rights and freedoms] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Natsional'nyy transportnyy universytet. Kyiv, 288 p. [in Ukr.].

18. Kolomojets', N. V. (2008) Mekhanizm administratyvno-pravovoho zakhystu prav dytyny v Ukraini [Mechanism of administrative and legal protection of children's rights in Ukraine]. *Pryvatne i publichne pravo*. № 4, pp.45-49. [in Ukr.].

19. Volkova, I. I. (2021) Administratyvno-pravovyy mekhanizm zakhystu prav ditey [Administrative and legal mechanism for the protection of children's rights] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Zaporiz'kyy natsional'nyy universytet. Zaporizhzhya, 186 p. [in Ukr.].

ABSTRACT

Larysa Nalyvaiko. Concept and content of administrative and legal ensurement of children's rights to safe living conditions. The article is devoted to the formulation of the definition of the concept of administrative and legal provision of the child's rights to safe living conditions and highlighting its content. In the article, on the basis of a scientific analysis, the administrative-legal provision of the child's rights to safe living conditions should be understood as the activity of authorized entities regulated by the norms of administrative law, aimed at the implementation and guarantee of the child's rights to safe living conditions, and the creation of the necessary safety conditions and guarantees for their implementation.

It has been substantiated that the administrative-legal provision of the rights of the child is a systemic entity, which consists of such interacting elements as: the object of administrative-legal provision; subjects of administrative and legal support; norms of administrative law; tools of activity of subjects of administrative and legal support. It is concluded that the tools of administrative and legal protection of the child's rights to safe living conditions are means (forms, methods, acts, etc.) that are implemented by authorized subjects within the limits of the granted powers and according to the established administrative procedure and that are aimed at the implementation of tasks and functions with ensuring the child's rights to safe living conditions. It is substantiated that the implementation of the tasks and functions of the authorized subjects of the administrative-legal provision of the child's rights to safe living conditions occurs thanks to the appropriate mechanism, which should be considered as a unity of elements, the functioning of which in their unity and interaction allows to achieve the goal - to ensure in the state the rights of the child to safe living conditions and guarantees of their implementation.

The attention has been paid to the fact that the administrative-legal provision of the child's rights to safe conditions is carried out thanks to the appropriate administrative-legal mechanism, which represents a complex of legal, organizational, financial and economic measures that serve as tools for the implementation by authorized subjects of the goal of administrative-legal regulation, implementation the

rights of the child to safe living conditions, to the protection and protection of the relevant sphere of social relations. At the same time, a component subspecies of the specified mechanism is the mechanism of administrative and legal provision of the child's right to safe living conditions, which requires further scientific research and study.

Keywords: *provision, administrative and legal provision, child's rights, safety, safe living conditions, child's rights to safe living conditions, implementation.*

УДК 342.5(477):342.7-054.73:340.132.1
DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-14-21

**Валентина
БОНЯК**[©]
доктор
юридичних
наук, професор

**Ольга
ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО**[©]
кандидат
юридичних наук

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Розкрито особливості взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства в контексті забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб. Визначено, що партнерство органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства в контексті забезпечення прав та свобод внутрішньо переміщених сприятиме, зокрема, оперативності виявлення недоліків у функціонуванні органів публічної влади у сфері забезпечення прав та інтересів окреслених категорій осіб; удосконаленню нормативно-правової бази; системному здійсненню громадського контролю та моніторингу реалізації державної та місцевої політики у сфері забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб тощо.

Ключові слова: *права і свободи, внутрішньо переміщені особи, інституційний механізм, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, принципи права, гарантії, воєнний стан.*

Постановка проблеми. Стратегічним пріоритетом для будь-якої сучасної демократичної правової держави є системна підтримка розвитку громадянського суспільства та його інституційної спроможності. Становлення громадянського суспільства в Україні – питання, що стало предметом широкого обговорення серед громадськості, політиків, державних діячів, а також об'єктом комплексного дослідження ще у 90-х рр. минулого століття, що було викликано формуванням України як незалежної держави. У сучасних вітчизняних реаліях одним із важливих напрямів є розвиток нових форм взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади та органами місцевого самоврядування у цілому та в контексті забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб зокрема, вдосконалення наявних механізмів в окресленій сфері.

Теоретична значущість дослідження взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в контексті забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб полягає у розширенні доктринальних положень у цьому напрямі.

© В. Боняк, 2023
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5128-7994>
valentina.boniak@gmail.com

© О. Чепік-Трегубенко, 2022
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5499-5793>
olga-tregubenko@ukr.net